

De laatste mens

Voor veel ideologieën uit het verleden was wat Nietzsche de laatste mens noemt een ideaal.

Logisch ook wel gezien de twee grote verlangens van de langste tijd van onze geschiedenis;

1. opheffing van de schaarste
2. het leven in vrede

Maieutiek_Thymos_college7

Thomas theorema

We lossen de schaarste aan schaarste op door schaarste te creëren;

Schaarste aan spullen,
Schaarste aan ruimte,
Schaarste aan veiligheid,
Schaarste aan gezondheid,
Schaarste aan beleving,

Desnoods creëren we nieuwe strijd om het willen een plaats te geven.

Maieutiek_Thymos_college7

Probleem van het willen

Juist wanneer de schaarste wordt opgeheven worden andere idealen noodzakelijk.

De verlichting gaat aan zijn eigen succes ten onder.

God is dood, de vrede is getekend en de schaarste opgeheven. Gevolg: er is geen doel meer voor het willen.

Een nieuwe invulling van thymos wordt van levensbelang.

Maieutiek_Thymos_college7

Übermensch

Term van Nietzsche om een volgend fase van het menszijn aan te duiden waarbij iemand leeft naar zijn impulsen zonder terughouding en toch zichzelf de wet stelt (autonoom is)

De vraag is nu of thymos en Übermensch een relatie met elkaar hebben en zo ja, welke?

Maieutiek_Thymos_college7

Wie is die 'Laatste mens'

God is dood, de waarheid ligt bij de mensen zelf. m.a.w. er is geen gegeven omvattend betekenis verlenend verhaal meer (i.t.t.. feodaal-bellicistische verhaal als performante zingevingsmachine van blz. 66)

De laatste mens gaat niet voor wat hij zou kunnen zijn, daarvoor is er een transcendentie nodig en die ontbreekt, hij gaat voor genot en plezier. Maar anders dan de klassieke hedonist is er geen inzet en oefening er is alleen angst voor het verlies van welzijn en genot. (126)

Maieutiek_Thymos_college7

Moderne hedonist

“Hij heeft 'de oorden verlaten waar het leven hard was, want men heeft behoefte aan warmte'. 'Een weinig gif af en toe, dat geeft aangename dromen. En veel gif op het laatst, voor een aangenaam sterven.' 'Men werkt nog, want arbeid is tijdverdrijf. Maar men past op dat het tijdverdrijf niet vermoeit.' 'Men heeft zijn pretje voor de dag en zijn pretje voor de nacht, maar men houdt de gezondheid in ere.”

Venmans citeert hier Nietzsche (127)

Maieutiek_Thymos_college7

Isothymia –megalothymia (Fukuyama)

Gelijkheid versus je willen onderscheiden

Tocqueville, Arendt, Ortega Y Gasset zijn allemaal denkers die de democratie omhelzen, maar dit gelijkheidsstreven als het grootste gevaar zien.

Agamben gaat zelfs zo ver dat hij de moderne samenleving afschildert als totalitair. Wanneer je niet gelijk genoeg bent brengt je bestaan de rust en de welvaart in gevaar en wordt je uitgesloten. Je verliest het recht op gelijkheid wanneer je niet gelijk genoeg bent. (verlies van stemrecht, mobiliteit, beslissrecht over eigen leven, verlies van recht op leven)

Maieutiek_Thymos_college7

Ironie of cynisme

De ironische mens van Rorty ligt erg dicht bij de cynische mens van Sloterdijk en de laatste mens van Nietzsche.

De ironische distantie tot het eigen standpunt en de eigen waarden is kwetsbaar;

Ten opzichte van de wil, omdat het geen werkelijke bijdrage levert aan het willen als drive.

Ten opzichte van mensen die wel een sterke thymos hebben op grond van overtuigingen.

Maieutiek_Thymos_college7

Probleem

De moderne mens schuwt de risico's.

Waarvoor is de moderne mens bereid te sterven of zelfs maar de barricaden op te gaan?

Let wel; Het argument 'het heeft geen zin' is in werkelijkheid niet thymotisch maar utilitaristisch!

Mensen die de strijd opzoeken omwille van hun overtuiging voldoen niet aan de ironische houding die Rorty modern vindt. Moderne strijders zijn er niet zoveel.

Maieutiek_Thymos_college7

Tanja Nijmeijer

“De tijd in Havana heeft haar ook op een andere manier veranderd. "In de jungle twijfelde ik nooit of de gewapende strijd wel de manier was om Colombia te veranderen. Je ziet de asymmetrie van de oorlog en je ziet het wapen als noodzaak. Maar in Havana zit je op afstand en kom je in contact met mensen die je voorheen niet zag, dat zet je open voor andere dingen. Je hoort hoe iemand van de regering tegen het conflict aankijkt, iemand van de VN, of zelfs een journalist uit Nederland. En dan kan je zelf ook tot andere conclusies komen; dat het ook kan in de vorm van het woord. Ik denk dat het vredesproces ook voor mij persoonlijk een interessant proces is geweest.“ Trouw 24-9-2016

Maieutiek_Thymos_college7

Humanisme en thymos

Nietzsche is geen humanist

Kunnen humanisme en thymos samengaan?

Het leven is lijden (Dukkha) hoe gaan we daar mee om?

Eerst een zin zoeken in het lijden → groot verhaal,
Zinloosheid van het lijden → verzachten van het lijden,
Zinloosheid van het verzachten → Amor fati

Niet verbloemen, maar juist het drama van het bestaan omhelzen.

Maieutiek_Thymos_college7

Rationalisering en thymos

Verzachten van het lijden en ontkomen aan het lijden begint al in de prille filosofie; ascese, hedonisme, Socrates. Rationaliteit zorgt voor distantie en afstand van het lijden.

Als laatste hebben we dan de mens zonder eigenschappen; hij wil niets wat hij niet heeft, hij doet niets wat hij niet mag of kan en er is dus geen discrepantie meer tussen zijn en hebben. Er is geen thymos meer.

De laatste mens is levende dode, perfectie is dood.

Maieutiek_Thymos_college7

Geen wreedheid

Nietzsche is geen humanist en geen liberaal in de zin van Rorty; geen wreedheid.

Venmans lijkt te zeggen dat werkelijk liberaal bestaan mogelijk is met thymos, maar zonder wreedheid.

Het grote probleem is natuurlijk dat er dan stiekem toch een utilitaristisch proces optreedt; er mag zoveel thymos zijn dat het niemand schaadt. Dopjes op de sabels, vesten aan.

Maar zitten we daarmee niet in het totalitarisme van Agamben? Wie bepaalt wat gevaarlijke thymos is en hoe gaan we de gevaarlijk thymotische figuren dan uitsluiten?

Maieutiek_Thymos_college7

Alternatieve thymos

Absolute imperatief van Sloterdijk in 'Je moet je leven veranderen'. Daarmee wordt het onmogelijke van ons gevraagd, maar we vragen het wel van onszelf. We engageren ons totaal, maar zonder wreedheid naar anderen.

"(...)oefening, oefening het bijbehorende geloof komt dan vanzelf,
"(140)

De vraag is kunnen wij dat nog of is ook hier voortdurende ironische distantie?

En als dat er niet is kunnen we dan de wreedheid nog vermijden?
Is er een verschil tussen geen wreedheid en geen geweld?

Maieutiek_Thymos_college7